

Numeri 23: 7-12; Lucas 22: 24-27

We zouden de spreuk op onze handen kunnen laten zetten, tenminste als de Thora tatoeages zou toestaan, wat-ie niet doet.

Deze spreuk: "*Dienend in liefde.*"

Dit was het credo van de diaconessen, van de protestantse zusters die ongehuwd bleven en in de diaconessenhuizen werkten.

Een gevelreliëf met deze woorden hing vroeger bij de hoofdingang van het Diaconessenhuis hier in Utrecht.

Boven de drie woorden zien we in steen gehouwen een zieke, zwakke man.

Hij drinkt uit een kommetje dat vastgehouden wordt door een verpleegster.

Ze houdt het vast met haar linkerhand.

Dit gebaar past bij het woord "dienend".

Haar rechterhand heeft ze voorzichtig op zijn gebogen hoofd heeft gelegd en beeldt het woord "liefde" uit.

Zo deden de diaconessen hun werk: de zieken dienend in liefde.

Zo probeerden ze dat te doen.

Het was het ideaal waar ze naar streefden.

Maar dan zeg ik het weer veel te werelds en erger nog, dan verberg ik de bron waaruit ze hun inspiratie putten.

Ik moet het anders zeggen: het was de **roeping** waaraan ze gehoor gaven.

Bij alle praktische overwegingen die ook een rol speelden bij hun keuze om diacones te worden, klopte in deze roeping het hart van hun gedrevenheid: "*door Christus geroepen*".

Jullie hebben, niet als diacones, wel als verpleegkundige nog gewerkt in een ziekenhuis, waar diaconessen dienden en leiding gaven.

Want dat deden ze ook, die diaconessen.

Ze dienden en verpleegden niet alleen de patiënten, maar ze regisseerden en regelden ook de hele zorg.

Ze reageerden en verlichtten de nood van de zieken.

Wie dorst had, gaven ze te drinken.

Daarnaast stuurden ze als managers het werk aan dat dagelijks op de zalen gedaan werd en grepen ze in, wanneer dat nodig was.

Ze lieten niet over zich heenlopen.

Niet dat ze de baas wilden spelen, maar ze wilden de kwaliteit van de verpleging waarborgen.

Ze gaven gehoor aan hun roeping en belofte dat zij de zieken zouden dienen, actief met hun handen, toegewijd met hun hart.

Hun dienen zit ook in hun naam.

In de naam diacones komt het Griekse woord voor dienen terug.

Datzelfde Griekse woord vinden we in Lucas, in de verzen die we hebben gelezen.

Jezus vraagt aan Zijn leerlingen: Want wie is belangrijker, degene die aanligt om te eten of degene die bedient?

De hoge, belangrijke gast die de maaltijd bestelt en ervoor betaalt of de ober die de borden brengt en ophaalt?

De welgestelde bezoeker die de menukaart bestudeert en zijn keuze maakt of de serveerster die hem de kaart aanreikt en geduldig staat te wachten, totdat hij heeft gekozen?

Is het niet, vraagt Jezus, degene die aanligt?

Die belangrijke gast? De rijke restaurantbezoeker?

"Natuurlijk", zullen Zijn leerlingen hebben geantwoord. "Degene die aanligt die is de belangrijkste. Waarom vraag je dat?"

"Zo ben ik niet bij jullie. Ik ben in jullie midden als iemand die dient."

Ik ben er voor jullie, zoals de ober er is voor de hoge gast en Ik dien jullie zoals de serveerster de welgestelde bezoeker dient.

Jezus kiest dit beeld, omdat de oorspronkelijke betekenis van het Griekse woord dienen is: *aan tafel bedienen*.

Later heeft deze betekenis zich verbreed en is algemener geworden.

Nu kan dienen ook staan voor de verzorging van een zieke door een verpleegkundige, de inzet van een militair voor de koning, en

voor het werk van een diaken in een kerkelijke gemeente.

Toen Jezus dat zei, dat Hij er was als iemand die dient, of toen ze hoorden, dat Hij dat had gezegd, stonden ze te klapperen met hun oren, alle Grieken aan wie het evangelie verkondigd werd.

Wat? Een leraar die zijn leerlingen dient zoals een ober de hoge gast, een leider die zijn volgelingen dient, zoals een serveerster de welgestelde bezoeker, een autoriteit die minder belangrijk maakt dan zijn onderschikten en zijn gezag niet laat gelden?

Wat is dat voor een figuur?

Wat is er nou bewonderingswaardig, laat staan geloofwaardig aan Hem?

In de Griekse cultuur werd het dienen van mensen als het toppunt van onwaardigheid en vernedering gezien.

Een man of vrouw die vrij is en geen slaaf, die hoort niemand te dienen. Die zorgt voor zichzelf en werkt aan zijn eigen ontwikkeling.

Die wil wel een helpende hand bieden aan wie ziek zijn of honger hebben, maar alleen op de wijze van een hoge gast die de ober een fooi geeft.

Die houdt niet zelf het kommetje water tegen de lippen van een zieke om hem te laten drinken.

Dat is vernederend en een vorm van zelfkleinering.

Hij wil, iemand die hulp nodig heeft, wel helpen.

Maar tot op zekere hoogte. En vanuit de hoogte. Niet als dienaar.

Wij leven in een tijd van zelfverwerkelijking en zelfontwikkeling.

"Het mooiste wat wij kunnen worden", lees ik op de website van een grote zorgverzekering, "is jezelf."

Wij snappen die Grieken wel.

Wij willen helpen. Wij willen niet dienen. Wij zijn vrije mensen.

Nu nemen jullie Marry en Eveline door jullie werk en ervaring als verpleegkundige een nuchtere, beproefde houding mee naar je taak als diaken.

Jullie leerden dat je pas voor een ander kunt zorgen, wanneer je ook voor jezelf kunt zorgen.

Daarom aarzelden jullie even bij het woord "*dienen*".

In onze christelijke traditie spreken we over dienen, wanneer we het gebod van God, om onze naaste lief te hebben als onszelf, willen vertalen naar wat wij voor mensen binnen en buiten de kerk kunnen doen.

Wij noemen dat dienen, omdat wij Jezus volgen die zegt: *Ik ben in jullie midden als iemand die dient*.

Dienen is niet een ander woord voor zelfvernedering.

Het eist niet van ons dat we onszelf kleineren en tekort doen, zoals de Grieken dachten en in deze tijd weer wordt gedacht.

Dienen vraagt van ons dat we ons uit onze arrogantie bevrijden en nederig kunnen zijn.

We lezen net over Bileam, de profeet die Israël moet vervloeken, maar het volk in plaats daarvan zegent.

Over zijn leerlingen zegt de Joodse traditie, dat zij een jaloers oog hadden, een streberige geest en een arrogante ziel.

De Joodse traditie vergelijkt hen met de leerlingen van Abraham.

Zijn leerlingen bezaten een genereus, onzelfzuchtig oog, een bescheiden geest en een nederige ziel.

De leerlingen van Bileam gaven voorrang aan de belangen van de eigen groep, domineerden hun omgeving, en keken neer op wie niet dachten, zoals zij.

De leerlingen van Abraham waren anders.

Zij waren, zoals Jezus wil, dat Zijn leerlingen zullen zijn.

Hij hoopte, dat de belangrijkste ook gewoon de minste en de leider ook gewoon de dienaar kon zijn.

Onze bereidheid om te dienen maakt ons niet zwak of onderdanig.

Dat waren de diaconessen ook niet.

Wij kunnen dienen, zolang we dat niet voor eigen rekening doen, maar zolang we het, ons dienen, gronden in, wortelen in, vastzetten in het dienen van Jezus.

In Zijn dienen, in het dienen van Christus vinden wij de kracht en de vrijheid om zelf te dienen.

Dankzij diezelfde kracht en vrijheid verhinderen wij dat ons *nederig zijn* afglijdt in een *vernederd worden*.

Dienend in liefde, het credo van de diaconessen, een evenwicht van reageren en regisseren: we kunnen het alleen van onszelf vragen, wanneer we vertrouwen op de omvattende liefde en het volbrachte dienen van Jezus.

Paulus schrijft: *Mijn leven hier op aarde, leef ik in het geloof in de Zoon van God, die mij heeft liefgehad en zich voor mij heeft prijsgegeven.*

Ons dienen is geworteld in de liefde van Christus.

Hij heeft ons liefgehad.

En de liefde waarmee wij dienen, is geworteld in het dienen van Christus.

Hij heeft zich voor ons prijsgegeven.

In Jesaja 53 lezen we over de dienaar van God.

Voor ons christenen is dit hoofdstuk uit Jesaja de spiegel waarin voor ons zichtbaar wordt, of het witte doek waarop geprojecteerd wordt, waarin voor ons gestalte krijgt, wat er gebeurde, toen Jezus stierf aan het kruis.

Voor ons nam Hij het lijden op zich, leerde het lijden kennen, was vertrouwd met ziekte en gaf Hij Zijn leven prijs aan de dood.

Hij nam het op voor ons die zich schuldig maken, want wij zijn geen perfecte wezens, en Hij verschaft ons recht.

God noemt Hem: "*Mijn rechtvaardige dienaar.*"

Dienend in liefde... in onze wereld, waarin wie heerschappij uitoefent, voor de onderworpenen de beslissingen neemt, waarin wie macht heeft, dicteert wat goed en kwaad is, waarin de belangrijkste, zichzelf als de meeste ziet, waarin de leider, de dienaar zijn plaatst wijst, in zo'n wereld is het voor ons gewoon te hoog gegrepen, dat dienend in liefde.

Dat redden we niet.

We worden vermalen tussen raderen van deze machtsmachine zonder God.

Het is alleen te doen, als we willen staan op de schouders van Gods rechtvaardige dienaar.

Het is alleen te doen als we willen staan op de schouders van Jezus.

Dat *dienend in liefde* is alleen te doen, omdat Christus het voor ons opneemt. Amen.